ภาษาสื่อความปรารถนาดี: กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการอวยพรในภาษาไทย

ธรรมวัฒน์ พัฒนาสุทธินนท์

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประเทศไทย

thammawat.p@ku.th

บทความวิจัย
รับบทความ: 4 ตุลาคม 2564
แก้ไขบทความ: 25 ตุลาคม 2564
ตอบรับ: 9 พฤศจิกายน 2564

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรภาษาไทยโดยเก็บข้อมูลจากคำอวยพรที่รวบรวมไว้ในเว็บไซต์ www.คำอวยพร.com (สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2564) จำนวน 5 สถานการณ์ ได้แก่ วันคล้ายวันเกิด ขึ้นปีใหม่ งานแต่งงาน สำเร็จการศึกษา และเกษียณอายุ รวมคำอวยพรทั้งสิ้น 323 คำอวยพร ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการอวยพรในภาษาไทยจำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพร ประกอบด้วย กลวิธีการอวยพรโดยตรง ได้แก่ การแสดงความปรารถนาดี การใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จ และกลวิธีการอวยพรโดยอ้อม ได้แก่ อุปลักษณ์ 2) กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร ได้แก่ การกล่าวอ้าง การแสดงความรู้สึก การให้ข้อคิด การหยอกล้อ และการอำลา ทั้งนี้ กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพรจะแปรไปตามสถานการณ์ที่อวยพร

คำสำคัญ วัจนกรรม การอวยพร กลวิธีทางภาษา

Language Reflects Best Wishes: Linguistic Strategies for Blessing in Thai

Thammawat Phatthanasutinon

Abstract

The purpose of this study is to examine linguistic strategies used in the expression of blessing speech acts in Thai. The data were collected from the blessings on www.คำอวยพร.com (Copyright 2021) for five situations: birthday, new year, wedding, graduation, and retirement, with a total of 323 blessings. The results found that the linguistic strategies used in expressing blessing speech acts in Thai can be classified into two groups: 1) main linguistic strategies which are direct blessing strategies and indirect blessing strategies. The former consist of expressing good wishes and formulaic language use whereas the latter consist of metaphors; and 2) joint linguistic strategies which are claiming, emotional expression, reminding, teasing, and farewell, However, joint linguistic strategies will vary depending on the circumstances of the blessing.

Faculty of Arts
Chulalongkorn University
Thailand

thammawat.p@ku.th

Research Article
Received: 4 October 2021
Revised: 25 October 2021
Accepted: 9 November 2021

Keywords: Speech Acts, Blessing, Linguistic Strategies

1. ที่มาและความสำคัญ

การอวยพรเป็นธรรมเนียมนิยมประการหนึ่งในสังคมไทย (พรทิพย์ พุกผาสุข, 2547, น. 86) ซึ่งมักจะเกิดขึ้นในโอกาสพิเศษของผู้ได้รับคำอวยพร เช่น โอกาสวันคล้ายวันเกิด สำเร็จการศึกษา มงคลสมรส เข้ารับตำแหน่ง หรือเกษียณอายุ ฯลฯ ทั้งนี้ หากพิจารณาความหมายของคำว่า “อวยพร” แล้วจะเห็นได้ว่าประกอบด้วยคำ 2 คำ คือคำว่า “อวย” อันมีความหมายตามพจนานุกรมว่า “ก. ให้ เช่น อวยชัยอวยพร” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) และ คำว่า “พร” อันมีความหมายตามพจนานุกรมว่า “น. คำแสดงความปรารถนาให้ประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล เช่น ให้พรถวายพระพร, สิ่งที่ขอเลือกเอาตามประสงค์ เช่น ขอพร.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556; พระพรหมคุณาภรณ์, 2559, น. 227) ดังนั้น การอวยพรจึงเป็นการแสดงความปรารถนาดีไปสู่ผู้ที่ต้องการอวยพรซึ่งมักจะใช้ภาษาที่สละสวย งดงาม เลือกสรรมาเป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้ได้รับคำอวยพรประสบกับความเป็นมงคลตามที่ผู้อวยพรปรารถนา

ด้วยเหตุที่คำอวยพรเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและใช้ในโอกาสสำคัญ จึงได้มีการรวบรวมคำอวยพรไว้เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้อวยพรผู้อื่นต่อ โดยเว็บไซต์ www.คำอวยพร.com[1] (สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2564) เป็นเว็บไซต์หนึ่งที่รวบรวมคำอวยพรในสถานการณ์ต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ เว็บไซต์ดังกล่าวยังมีแฟนเพจเฟซบุ๊กชื่อ “คำอวยพรวันเกิด กลอนวันเกิด คำอวยพร.com” มียอดผู้กดถูกใจ (Like) จำนวนกว่า 90,000 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าช่องทางดังกล่าวเข้าถึงผู้คนจำนวนหนึ่งมากพอสมควร ตัวอย่างคำอวยพรที่พบในเว็บไซต์ดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

[1] งานวิจัยนี้มุ่งศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น มิได้มีเจตนาละเมิดลิขสิทธิ์แต่อย่างใด

(ตัวอย่างที่ 1) สุขสันต์วันเกิดนะ ขอให้โชคดีมีชัย คิดสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขอให้สมปรารถนา

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 2) ขออวยพรให้มีแต่ความสุขสมหวังในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ...ทั้งบ้านที่อบอุ่น ครอบครัวที่น่ารัก และเพื่อนร่วมงานที่ดี สวัสดีปีใหม่ทุก ๆ ท่าน

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 3) ขอให้มีความสุขมาก ๆ นะคะ รักกันนาน ๆ มีลูกเร็ว ๆ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 4) ขอแสดงความยินดีกับบัณฑิตใหม่ด้วยจ้า ขอให้ทางข้างหน้า มีสิ่งดีดีรออยู่ มีการงานดีดีคอยอุ้มชู มีชีวิตที่เลิศหรู เจริญก้าวหน้าตลอดไป

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 5) สุขสันต์วันเกษียณอายุราชการ ขอให้พบพานสิ่งดี ๆ ตลอดไป

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นการอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โดยตัวอย่างที่ 1 เป็นการอวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิด ตัวอย่างที่ 2 เป็นการอวยพรในโอกาสขึ้นปีใหม่ ตัวอย่างที่ 3 เป็นการอวยพรในโอกาสแต่งงาน ตัวอย่างที่ 4 เป็นการอวยพรในโอกาสสำเร็จการศึกษา และตัวอย่างที่ 5 เป็นการอวยพรในโอกาสเกษียณอายุ จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้อวยพรได้กล่าวคำอวยพรซึ่งแปรไปตามสถานการณ์ที่อวยพร ทั้งยังบรรจงเลือกสรรถ้อยคำที่สื่อความหมายที่ดีไม่ว่าจะเป็นด้าน “ความสุข”

“ความปรารถนา” “ครอบครัว” ฯลฯ เพื่ออวยพรแก่ผู้รับสาร ทั้งนี้ แม้ว่าคำอวยพรที่พบในเว็บไซต์ดังกล่าวจะมิได้เป็นคำอวยพรที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง แต่จะเห็นได้ว่าลักษณะของภาษาที่ใช้ไม่ได้แตกต่างไปจากภาษาที่ใช้ในการอวยพรในชีวิตประจำวันแต่อย่างใด ดังนั้น คำอวยพรที่พบในเว็บไซต์ดังกล่าวจึงน่าจะสะท้อนให้เห็นลักษณะภาษาที่ใช้ในสถานการณ์จริงได้ ด้วยเหตุนี้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรในภาษาไทยว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง โดยใช้แนวคิดทางวัจนปฏิบัติศาสตร์มาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรในภาษาไทย

3. ขอบเขตการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากคำอวยพรทั้งหมดที่รวบรวมไว้ใน www.คำอวยพร.com ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561 โดยมีเกณฑ์ในการเก็บข้อมูล คือ เก็บข้อมูลเฉพาะคำอวยพรที่ใช้อวยพรในภาษาไทย ในกรณีที่คำอวยพรนั้นเป็นรูปภาพและมีข้อความ ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะข้อความที่ปรากฏในรูปภาพเท่านั้น

เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงจำแนกวัจนกรรมอวยพรออกจากวัจนกรรมอื่นโดยใช้แนวคิดเงื่อนไขวัจนกรรมของเซิร์ล (Searle, 1969) (จะกล่าวต่อไปในส่วนทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง) จากการรวบรวมข้อมูล พบสถานการณ์การอวยพรทั้งสิ้น 5 สถานการณ์ มีข้อมูลคำอวยพรทั้งหมด 323 คำอวยพร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 สถานการณ์อวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิด จำนวน 187 คำอวยพร

3.2 สถานการณ์อวยพรในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ จำนวน 58 คำอวยพร

3.3 สถานการณ์อวยพรในโอกาสแต่งงาน จำนวน 57 คำอวยพร

3.4 สถานการณ์อวยพรในโอกาสสำเร็จการศึกษา จำนวน 12 คำอวยพร

3.5 สถานการณ์อวยพรในโอกาสเกษียณอายุ จำนวน 9 คำอวยพร

ในกรณีที่การสะกดคำไม่เป็นไปตามหลักอักขรวิธี ผู้วิจัยจะคงการสะกดตามต้นฉบับไว้ตามเดิม เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว จึงวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรโดยพิจารณาจากถ้อยคำ (utterance) คือ ช่วงของการพูดของผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งนำหน้าหรือตามหลังด้วยความเงียบของผู้นั้น (ราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 462) อย่างไรก็ตาม หากถ้อยคำยังมีเนื้อความไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะพิจารณาความสมบูรณ์ของเนื้อความร่วมด้วย จากนั้นจึงนำเสนอสรุป และอภิปรายผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วัจนกรรม (speech acts) เป็นการกล่าวถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาบางประการของผู้พูด เซิร์ล (Searle, 1969) กล่าวว่า วัจนกรรมมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนเนื้อความ (propositional act) และส่วนเจตนา (illocutionary act) นอกจากองค์ประกอบข้างต้นแล้ว เซิร์ลยังได้เสนอสิ่งที่เรียกว่า “เงื่อนไขวัจนกรรม” (felicity condition) เอาไว้ กล่าวคือ ถ้อยคำจะเป็นวัจนกรรมได้ต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่ เงื่อนไขเนื้อความ (propositional condition) เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory condition) เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) และเงื่อนไขจำเป็น (essential condition) ทั้งนี้ เขาไม่ได้ระบุว่าวัจนกรรมที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมีทั้งหมดกี่วัจนกรรม ต่อมาในปี 1976 เขาได้จำแนกวัจนกรรมออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ วัจนกรรมกลุ่มบอกกล่าว (representatives) วัจนกรรมกลุ่มชี้นำ (directives) วัจนกรรมกลุ่มผูกมัด (commissives) วัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก

(expressives) และวัจนกรรมกลุ่มที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (declarations) (Searle, 1976)

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดวัจนกรรมข้างต้นมาใช้ในการจำแนกวัจนกรรมอวยพรออกจากวัจนกรรมอื่น ๆ ด้วยเงื่อนไขวัจนกรรม นอกจากนี้ เซิร์ล (Searle, 1976) ไม่ได้ระบุว่าวัจนกรรมอวยพรจัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมใด แต่หากพิจารณาตามคำนิยามของแต่ละกลุ่มวัจนกรรมแล้วจะสามารถจัดวัจนกรรมอวยพรอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ผู้อวยพรต้องการแสดงอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งในที่นี้หมายถึงการแสดงความปรารถนาดีไปสู่ผู้รับสาร

5. ทบทวนวรรณกรรม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยด้านวัจนกรรมที่มีผู้ศึกษาไว้ก่อนหน้า 2 ประเด็น คือ 1) งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการแสดงวัจนกรรมต่าง ๆ ในภาษาไทย และ 2) งานวิจัยเกี่ยวกับการอวยพรในภาษาไทย ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการแสดงวัจนกรรมในภาษาไทยมีหลากหลายโดยมักจะเลือกศึกษาวัจนกรรมใดวัจนกรรมหนึ่ง อาทิ ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา (2541) ศึกษา “วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย” โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดเติมเต็มบทสนทนา (DCT) ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการแสดงวัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทยมี 5 กลวิธี ได้แก่ การกล่าวคำแสดงเจตนาในการขอโทษ การยอมรับผิด การกล่าวแก้ตัว การเสนอชดใช้ และการพยายามทำให้ผู้ฟังรู้สึกพอใจ ทั้งนี้การขอโทษแสดงให้เห็นว่า ผู้กล่าวขอโทษให้ความสำคัญแก่ความรู้สึกของผู้ฟังมากกว่าการคำนึงถึงหน้าของผู้พูด วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2547) ศึกษา วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย” โดยเก็บข้อมูลจากนวนิยายและการสนทนาใน

ชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบกลวิธีในการบริภาษ 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการบริภาษทางตรง กลวิธีการบริภาษทางอ้อม และกลวิธีเสริมการบริภาษ การบริภาษสะท้อนมุมมองสังคมและวัฒนธรรมไทยบางประการ อาทิ การว่าร้ายผู้อื่น การไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ความด้อยกว่าในสังคมไทย เป็นต้น รุ่งอรุณ ใจซื่อ (2549) ศึกษา “วัจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา” โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนิสิตนักศึกษาทั่วประเทศ ผลการศึกษาพบกลวิธีในการแสดงความไม่พอใจ 3 กลวิธีหลัก ได้แก่ กลวิธีการแสดงความไม่พอใจแบบตรง กลวิธีการแสดงความไม่พอใจแบบอ้อม และกลวิธีเสริมการแสดงความไม่พอใจ ผลการศึกษาข้างต้นยังสอดคล้องกับค่านิยมเรื่อง “ความเกรงใจ” ซึ่งมีผลต่อการแสดงวัจนกรรม สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (2549) ศึกษา “วัจนกรรมการตักเตือนในภาษาไทย: กรณีศึกษาครูกับศิษย์” โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบกลวิธีการแสดงวัจนกรรมการตักเตือน 29 กลวิธี เช่น การอ้างกฎหรือสิ่งอื่นหรือบุคคลอื่นเพื่อแสดงว่าการกระทำนั้นไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง การบอกว่าการกระทำนั้นไม่ดี ทั้งนี้ นอกจากกลวิธีทางภาษาที่พบจะใช้เพื่อตักเตือนแล้ว ยังคำนึงถึงความสุภาพเพื่อรักษาหน้าของผู้พูดและผู้ฟังด้วย

ขณะที่ประเด็นงานวิจัยทางภาษากับการอวยพรมีผู้ศึกษาไว้จำนวนหนึ่งเช่นกัน อาทิ พรทิพย์ พุกผาสุข (2547) ศึกษา “มงคลหลากหลายในคำให้พรวันเกิด” ผลการศึกษาพบว่า ถ้อยคำที่ใช้ในการอวยพรวันเกิดมีความหมายหลากหลาย ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับความสุข ความสมหวัง สุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ความเจริญ ความร่ำรวย ความสำเร็จ ชื่อเสียงเกียรติยศ และจตุรพิธพร นอกจากนี้ งานวิจัยของทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2562) ศึกษา “กลวิธีทางภาษาในการอวยพรงานเลี้ยงฉลองมงคลสมรส” โดยศึกษาจากคลิปวิดีโอการอวยพรในงานมงคลสมรสในกรุงเทพมหานครที่เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ยูทูบเมื่อ พ.ศ. 2556 จำนวน 10 คลิป ผลการศึกษาพบกลวิธีทางภาษา 5 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การใช้การกล่าวอ้าง การใช้มูลบท การใช้อุปลักษณ์

และการใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ กลวิธีทางภาษาเหล่านี้มีหน้าที่ คือ คุณสมบัติของคู่บ่าวสาวที่เป็นหลักประกันในการมีคู่ชีวิตที่ดี การให้ข้อคิดในการใช้ชีวิตคู่ การเป็นบุคคลสำคัญที่ได้รับเกียรติในการอวยพรคู่บ่าวสาว และการประสบความสำเร็จในชีวิตคู่ และงานวิจัยของ ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2563) เรื่อง “ลักษณะภาษาและเนื้อหาในข้อความอวยพรวันเกิดสำเร็จรูป” ที่ศึกษาภาษาและเนื้อหาในข้อความอวยพรวันเกิดสำเร็จรูปผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า ภาษาที่ใช้ในข้อความอวยพรมีทั้งภาษาไทยและการปนภาษาอื่น รวมทั้งมีการใช้รูปภาพเพื่อเสริมความหมายจากข้อความ ส่วนเนื้อหาในข้อความอวยพร ได้แก่ ความสุข ความสมหวัง ความร่ำรวย การมีสุขภาพกายและใจที่ดี ชื่อเสียง ความโชคดี หน้าที่การงาน ความรัก และ รูปลักษณ์ที่ดี

จากการทบทวนวรรณกรรมแสดงให้เห็นว่างานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ที่ศึกษาการอวยพรได้มีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้ว แต่ด้วยกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษาจะเห็นได้ว่ายังจำกัดอยู่เพียงไม่กี่สถานการณ์เท่านั้น ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพรของผู้พูดภาษาไทยว่ามีการใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรบ้างโดยเก็บข้อมูลจากสถานการณ์การอวยพรที่หลากหลายยิ่งขึ้น

6. ผลการศึกษา

การอวยพรสามารถจัดเป็นวัจนกรรมตามแนวคิดของเซิร์ล (Searle, 1969) ได้ดังที่ได้กล่าวไปในข้อที่ 4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาเงื่อนไขวัจนกรรมอวยพร ผู้วิจัยสามารถระบุเงื่อนไขของวัจนกรรมอวยพรได้ดังนี้ เงื่อนไขเนื้อความ (propositional condition) คือ การกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับสาร เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory condition) คือ ผู้อวยพรเชื่อว่าเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสาร เงื่อนไขความจริงใจ (sincerity condition) คือ ผู้อวยพรมีเจตนาแสดงความปรารถนาดีต่อผู้รับสาร และเงื่อนไข

จำเป็น (essential condition) คือ ความตั้งใจจริงในการแสดงความปรารถนาดีให้กับผู้รับสาร (ธรรมวัฒน์ พัฒนาสุทธินนท์ และวิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2564, น. 101 ดัดแปลงจาก Searle, 1969, pp. 66-67) อีกทั้ง หากพิจารณาเจตนาของวัจนกรรมอวยพรกับกลุ่มวัจนกรรมของเซิร์ล (Searle, 1976) จะพบว่าการอวยพรเป็นการกล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกแก่ผู้รับสาร ในที่นี้คือการแสดงความปรารถนาดีแก่ผู้รับสาร

ผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้แสดงวัจนกรรมอวยพรในภาษาไทย พบจำนวนถ้อยคำทั้งสิ้น 909 ถ้อยคำ สามารถจำแนกกลวิธีออกเป็นกลุ่มได้ 2 กลุ่ม คือ 1) กลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพร และ 2) กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 **กลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพร**

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่สื่อเจตนาอวยพรแก่ผู้รับสาร ทั้งที่อาจสื่อเจตนาอวยพรโดยตรงหรือสื่อเจตนาโดยอ้อมก็ได้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1.1 **กลวิธีการอวยพรโดยตรง** เป็นการกล่าวถ้อยคำเพื่อสื่อเจตนาอวยพรและผู้รับสารสามารถเข้าใจสารที่สื่อได้ทันทีไม่ต้องอาศัยปริบทแวดล้อมในการตีความ พบจำนวน 792 ถ้อยคำ สามารถแบ่งออกเป็นกลวิธีย่อยได้ 2 กลวิธี ดังนี้

1) **การแสดงความปรารถนาดี** (expressing good wishes) เป็นการกล่าวถ้อยคำที่มีเจตนาแสดงความปรารถนาดีไปสู่ผู้รับสารในเรื่องต่าง ๆ โดยตรง พบทั้งสิ้น 620 ถ้อยคำ ผลการศึกษาพบว่า การแสดงความปรารถนาดีในภาษาไทยมีอยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การกล่าวอวยพรที่มีกลุ่มคำ *ขอให้..., ขออวยพรให้..., ขอมอบ...* ร่วมกับขอบข่ายที่ต้องการอวยพร และการกล่าวอวยพรเพียงระบุถึงขอบข่ายที่ต้องการอวยพรเพียงอย่างเดียว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **การแสดงความปรารถนาดีที่มีกลุ่มคำ “ขอให้”, “ขออวยพรให้”, “ขอมอบ” ร่วมกับขอบข่ายที่ต้องการอวยพร** มักจะปรากฏกลุ่มคำดังกล่าวร่วมกับประเด็นที่ต้องการอวยพรไปสู่ผู้รับสาร ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่างที่ 6) สุขสันต์วันเกิดนะครับ **ขอให้**มีสุขภาพแข็งแรงเสมอ มีความสุขในชีวิตนะครับ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 7) **ขอให้**มีสุขภาพแข็งแรง โชคดี และมีความสุขไปตลอดทั้งปี สวัสดีปีใหม่ 2561 จ้ะ ^^

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 8) **ขอให้**ชีวิตคู่ของเพื่อนนั้นสุดพิเศษ หนักนิดเบาหน่อยขอให้อภัยกัน มีความสุขมากๆนะ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 9) Congratulation เพื่อนรัก เพื่อนที่แสนดี **ขอให้**มีแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต คิดสิ่งใดก็**ขอให้**สมหวัง ได้งานที่ดี เจริญหน้าที่ในการงาน มีแต่คนรักคนหลงนะจ๊ะ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 10) เหนื่อยมามากนักพักเสียที **ขอให้**มีความสุขตลอดไป

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

(ตัวอย่างที่ 11) HBD…**ขอหื้อ**ร่ำรวย ถูกหวยรางวัล ที่ 1 สุขภาพแข็งแรง มีลูกเวยๆ เน่อ ^___^

(คำอวยพร, 2557)

จากตัวอย่างที่ 6-11 เป็นการใช้กลุ่มคำ “ขอให้” ร่วมกับประเด็นที่ผู้อวยพรต้องการสื่อไปยังผู้รับสาร โดยในตัวอย่างที่ 6 เป็นการแสดงความปรารถนาดีให้ผู้รับสารมีสุขภาพแข็งแรงและมีความสุขเนื่องในวันคล้ายวันเกิด ตัวอย่างที่ 7 เป็นการแสดงความปรารถนาดีให้ผู้รับสารประสบความสุข ความโชคดี และมีสุขภาพที่แข็งแรงเนื่องในเทศกาลขึ้นปีใหม่ ตัวอย่างที่ 8 เป็นการแสดงความปรารถนาดีให้การครองคู่ของบ่าวสาวมีความสุขในพิธีแต่งงาน ส่วนตัวอย่างที่ 9 เป็นการแสดงความปรารถนาดีแก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ให้ประสบสิ่งที่ดี รวมถึงเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและเป็นที่รักของผู้พบเห็น และในตัวอย่างที่ 10 เป็นการแสดงความปรารถนาดีให้ผู้เกษียณอายุมีความสุข นอกจากนี้ ยังพบการอวยพรโดยใช้ภาษาถิ่นดังในตัวอย่างที่ 11 ที่ใช้คำว่า “ขอหื้อ” ซึ่งเป็นภาษาถิ่นเหนือ ร่วมกับการแสดงความปรารถนาดีให้ผู้รับสารประสบโชคลาภ มีสุขภาพแข็งแรง รวมถึงมีครอบครัวที่สมบูรณ์ นอกจากการใช้กลุ่มคำ “ขอให้” แล้ว ยังพบรูปแบบอื่น ๆ อีก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 12) **ขออวยพรให้**สุขภาพแข็งแรง มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และสุขสมหวังในสิ่งที่ปรารถนาทุกประการ

(คำอวยพร, 2559)

(ตัวอย่างที่ 13) **ขออวยพรให้**ท่านได้พบแต่สิ่งที่ดีๆ ในปี 2561 นี้ทั้งปี

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 14) **ขออวยพรให้**มีความสุข รักกันยาวนาน ผิดถูกก็ให้อภัยกัน และรักยืนยงตลอดไป…จนกว่าจะถือไม้พองตะบองยอดเพชร

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 15) **ขอมอบ**พรอันประเสริฐนี้จากใจ **ขอมอบ**คำอวยพรนี้
มอบให้เพื่อน จงมีแต่ความสุข ความเจริญ ก้าวหน้า
เจริญยิ่งๆขึ้นไป

(คำอวยพร, 2558)

ในตัวอย่างที่ 12-14 ผู้อวยพรได้แสดงความปรารถนาดีโดยใช้กลุ่มคำ “ขออวยพรให้” ร่วมกับประเด็นที่ต้องการอวยพร อาทิ สุขภาพ หน้าที่การงาน สิ่งอันเป็นมงคล ความรัก ในสถานการณ์วันเกิด ขึ้นปีใหม่ และมงคลสมรส สำหรับตัวอย่างที่ 15 ผู้อวยพรได้แสดงความปรารถนาดีโดยใช้กลุ่มคำ “ขอมอบ” ร่วมกับอวยพรให้ผู้รับสารประสบความสุข และความก้าวหน้าในชีวิต ในสถานการณ์สำเร็จการศึกษา

นอกจากผู้ใช้ภาษาไทยจะแสดงความปรารถนาดีต่อผู้รับสารด้วยลักษณะข้างต้นแล้ว ยังพบว่า ในบางครั้ง ผู้ใช้ภาษาไทยอาจแสดงความปรารถนาดีในประเด็นที่ต้องการจะอวยพรโดยไม่มีกลุ่มคำ “ขอให้” “ขออวยพรให้” หรือ “ขอมอบ” ดังมีรายละเอียดในส่วนถัดไป

2. การแสดงความปรารถนาดีเพียงระบุถึงขอบข่ายที่ต้องการอวยพร

(ตัวอย่างที่ 16) เจริญในหน้าที่การงาน เงินทองไหลมาเทมา
สุขสันต์วันเกิดครับ

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 17) สุขสันต์วันเกิดครับ มีความสุขมากๆ คิดสิ่งใดขอให้สมดั่งใจหมาย
สุขกาย สบายใจนะจ๊ะ

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 18) รักกันนานๆนะจ๊ะ

(คำอวยพร, 2557)

ในตัวอย่างที่ 16 และ 17 เป็นการแสดงความปรารถนาดีเนื่องในโอกาสวันเกิด ให้ผู้รับสารประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานรวมถึงเงินทอง มีความสุข สมหวังในสิ่งที่ปรารถนา ส่วนในตัวอย่างที่ 18 เป็นการแสดงความปรารถนาดีในโอกาสแต่งงาน ผู้อวยพรได้แสดงความปรารถนาดีให้คู่บ่าวสาวครองรักกันยาวนาน

นอกจากการอวยพรในรูปแบบร้อยแก้วตามตัวอย่างข้างต้นแล้ว ผลการศึกษายังพบว่า บางครั้ง ผู้อวยพรยังใช้รูปแบบคำร้อยกรองในการอวยพรด้วย ทั้งนี้ คำประพันธ์ร้อยกรอง หมายถึง กาพย์กลอน หรือคำประพันธ์ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน (ประทีป วาทิกทินกร, 2538, น. 1) และมีถ้อยคำมาประกอบประพันธ์กัน มีขนาดมาตรา มีเสียงสูงต่ำ หนักเบาและสั้นยาวตามแบบรูปที่กำหนดไว้ (อนุมานราชธน, พระยา, 2533, น. 5) โดยพบในบางสถานการณ์ ได้แก่ การอวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิด ขึ้นปีใหม่ งานแต่งงาน เกษียณอายุ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 19) วัน เวลา ผัน เปลี่ยน จนมาครบ
มาบรรจบอีกในวันนี้
ขออวยพรสุขสวัสดิ์ดี
สุขภาพกายดีปราศจากโรคภัย

(คำอวยพร, 2559)

(ตัวอย่างที่ 20) ศุภฤกษ์เบิกดิถีขึ้นปีใหม่ ศุภชัยจงก่อเกิดล้ำเลิศผล
ศุภลักษณ์งดงามยามยินยล ศุภชนม์พร้อมพรั่งยั่งยืนนาน

(คำอวยพร, 2560)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ข้อความมีเจตนาอวยพรแก่ผู้รับสาร แต่ใช้รูปแบบ (Genre) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556, น. 184) คำประพันธ์ร้อยกรองในการอวยพรผู้รับสาร

อนึ่ง ประเด็นการแสดงความปรารถนาดีในภาษาไทยที่กล่าวแก่ผู้รับสาร พบว่ามีหลากหลายประเด็น ได้แก่ ความสุข เงินทอง สุขภาพกายและใจ หน้าที่การงาน ความสำเร็จ รูปร่างหน้าตา ความรัก ครอบครัว สังคมดี ๆ สิ่งที่น่ายินดี รวมไปถึงอาจกล่าวในภาพรวมให้ผู้รับสาร “สมหวังในทุกสิ่งที่ปรารถนา” โดยไม่เจาะจงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

2) **การใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จ** (formulaic language use) เป็นการใช้ถ้อยคำที่มีหน้าที่ทางสังคมบางประการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมหรือค่านิยมของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยถ้อยคำสูตรสำเร็จนี้เป็นการกล่าวถึงความหมายองค์รวมของคำมากกว่าการใช้แยกของคำใดคำหนึ่ง ตัวอย่างถ้อยคำสูตรสำเร็จ ได้แก่ กริยาวลี สำนวน รวมถึงถ้อยคำที่ผูกติดกับสถานการณ์ (situation-bound utterances) (Kecskes, 2014) จากนิยามตามแนวคิดข้างต้น พบว่า การอวยพรในภาษาไทยมีการใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จในการอวยพรแก่ผู้รับสาร พบจำนวน 172 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 21) **สุขสันต์วันเกิด**เจ้า มีความสุขมากๆนะ การงานก้าวหน้าทุกอย่างสมหวังสำเร็จนะ

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 22) **สวัสดีปีใหม่** 2561 ขออวยพรให้ท่านจงประสบความสำเร็จในทุกๆ สิ่งในปีใหม่ 2561 นี้

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 23) ขอให้ความสุขสดใสทั้งปวงจงอยู่รอบกายคุณ ทั้งในวันนี้และตลอดไป **สุขสันต์วันปีใหม่** 2561

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 24) **สุขสันต์วันวิวาห์**นะ ขอให้ทั้งคู่รักกันจนแก่เฒ่า ถือไม้เท้ายอดทองกระบองยอดเพชรเลยนะ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 25) **สุขสันต์วันเกษียณ** หมุนเวียนมาบรรจบ ขอท่านพานพบสิ่งดีๆ มีความสุขทุกๆคืนวัน

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ผู้อวยพรใช้ถ้อยคำ “สุขสันต์” และ “สวัสดี” ร่วมกับโอกาสที่กล่าวอวยพร คือ วันเกิด ขึ้นปีใหม่ แต่งงาน และงานเกษียณแก่ผู้รับสาร นอกจากการใช้ถ้อยคำข้างต้นแล้วยังพบว่า บางครั้งผู้อวยพรอาจใช้การย่อคำ การทับศัพท์ รวมทั้งการปนภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เป็นถ้อยคำสูตรสำเร็จอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 26) **สสวก**..นะน้องขอให้ประสบความสำเร็จทุกๆๆด้าน...

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 27) **เบิร์ดเดย์**นะจ้า…มีความสุขมากๆๆนะ คิดสิ่งใดสมปรารถนาทุกประการ สุขภาพแข็งแรง ร่ำรวย เฮงๆๆนะจ้า ปล.คิดถึงๆๆๆ

(คำอวยพร, 2558)

(ตัวอย่างที่ 28) HBD สุขสันต์วันเกิด ขอให้มีความสุขมากๆนะ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 29) ...ขออวยชัยให้มีสุขสมหวัง มีพลังในการต่อสู้…
แฮปปี้นิวเยียร์

(คำอวยพร, 2560)

จากตัวอย่างที่ 26 “สสวก” เป็นการย่อคำมาจากคำว่า “สุขสันต์วันเกิด” ผู้อวยพรอาจใช้คำย่อดังกล่าวเพื่อความรวดเร็วในการส่งสารโดยเฉพาะหากเป็นการพิมพ์ ทั้งนี้ คำย่อดังกล่าวอาจไม่เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไป แต่ต้องอาศัยปริบทสถานการณ์การอวยพรในการตีความ (กานต์รวี ชมเชย, 2558, น. 37) ซึ่งในที่นี้ คือ การอวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิด ส่วนในตัวอย่างที่ 27 คำว่า “เบิร์ดเดย์” และตัวอย่างที่ 29 “แฮปปี้นิวเยียร์” เป็นการทับศัพท์มาจากคำว่า “Happy Birthday” และ “Happy New Year” เพื่อใช้อวยพรในวาระดังกล่าว ส่วนในตัวอย่างที่ 28 เป็นการปนภาษาต่างประเทศและย่อคำ กล่าวคือ “HBD” ย่อมาจากคำว่า Happy Birthday ในภาษาอังกฤษ

ทั้งนี้ การใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จในการอวยพรทั้งคำว่า “สุขสันต์” และ “สวัสดี” ที่ใช้อวยพรในปริบทวันเกิด ขึ้นปีใหม่ แต่งงาน และเกษียณอายุ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการอวยพรโดยรวมให้ผู้รับสารประสบแต่สิ่งที่ดี สิ่งที่เป็นมงคล ความสุข ความดีงามในวาระของการอวยพรนั้น ๆ แทนการกล่าวอวยพรประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพราะหากพิจารณาความหมายของคำว่า “สุขสันต์” และ “สวัสดี” แล้ว จะมีความหมายถึงความดีงาม ความรุ่งเรือง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556; Wisdom Library, n.d.) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาดีที่ผู้อวยพรมีต่อผู้รับสาร

นอกจากการอวยพรจะใช้กลวิธีการอวยพรโดยตรงในการอวยพรแก่ผู้รับสาร พบว่า ในบางครั้ง ผู้อวยพรอาจกล่าวถ้อยคำที่ไม่ได้สื่อความหมายตามรูป เพื่อแนะความบางประการและเพื่อให้ผู้รับสาร “อนุมาน” ความหมายที่ผู้อวยพรสื่อออกมา (ราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 114) ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

6.1.2 กลวิธีการอวยพรโดยอ้อม

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่มีเจตนาอวยพรแก่ผู้รับสารแต่ไม่ได้หมายความตามรูปภาษา ผู้รับสารต้องอนุมานความหมายที่ผู้อวยพรกล่าวออกมาโดยอาศัยปริบทแวดล้อมของถ้อยคำจึงจะสามารถเข้าใจเจตนาของผู้อวยพร

ผลการศึกษาพบว่า ในการอวยพรบางครั้งผู้อวยพรอาจใช้อุปลักษณ์ในการอวยพรแก่ผู้รับสาร มีรายละเอียดดังนี้

1) **อุปลักษณ์** (metaphors) เป็นการเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งที่อยู่ต่างแวดวงความหมายกัน และมีการถ่ายโยงความหมายระหว่างแบบเปรียบหรือแวดวงความหมายต้นทาง (source domain) ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือแวดวงความหมายปลายทาง (target domain) เพื่อทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจต่อสิ่งนั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Lakoff & Johnson, 1980, pp. 4-5; Kövecses, 2010) เหตุที่ผู้วิจัยจัดให้อุปลักษณ์เป็นกลวิธีในการอวยพรโดยอ้อม เนื่องจากอุปลักษณ์เป็นการแนะความบางประการแก่ผู้รับสาร ผู้รับสารต้องอนุมานความหมายดังกล่าวเพื่อทำความเข้าใจเจตนาของผู้อวยพร จากการศึกษาพบการใช้อุปลักษณ์จำนวน 17 ถ้อยคำ และพบในสถานการณ์อวยพรในโอกาสขึ้นปีใหม่ แต่งงาน และสำเร็จการศึกษา ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่างที่ 30) ...ขอให้การเดินทางบนโลกใบนี้ของเธอ จงได้รับแต่การสนับสนุนช่วยเหลือ...

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 31) ...ขอให้เดินเคียงกันบนเส้นทางต่อจากนี้ไป ด้วยความรักความเข้าใจ...

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 32) ดีใจด้วยนะบัณฑิตใหม่...ขอจงเป็นดั่งแก้วส่องแสงเทียนให้ความสว่างแก่สังคมต่อไปนะ

(คำอวยพร, 2557)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่าผู้อวยพรไม่ได้สื่อความหมายตามรูป แต่กำลังสื่อความหมายเป็นนัยบางประการ โดยในตัวอย่างที่ 30 แสดงให้เห็นการใช้มโนอุปลักษณ์ [ชีวิต คือ การเดินทาง] เพื่อเปรียบเทียบชีวิตของผู้รับสารที่เป็นผู้เดินทางไปพบเจอสิ่งต่าง ๆ ส่วนตัวอย่างที่ 31 แสดงให้เห็นการใช้มโนอุปลักษณ์ [ความรัก คือ การเดินทาง] โดยเปรียบความรักของคู่บ่าวสาวเป็นการเดินทาง มีผู้เดินทางคือบ่าวสาว มีเส้นทางเดิน รวมถึงเป้าหมายของการเดินทาง และตัวอย่างที่ 32 แสดงให้เห็นการใช้มโนอุปลักษณ์ [ผู้สำเร็จการศึกษา คือ วัตถุให้ความสว่าง] โดยเปรียบผู้สำเร็จการศึกษาเป็นเหมือน “แก้ว” และ “เทียน” ซึ่งเป็นวัตถุที่ให้ความสว่าง ในที่นี้ หมายถึง การสามารถทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นได้

6.2 กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร

ผลการศึกษาพบว่า การกล่าวอวยพรในบางครั้งอาจมีถ้อยคำที่สื่อเจตนาอื่นนอกเหนือไปจากการอวยพรด้วย ซึ่งผู้วิจัยจัดให้เป็นกลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร ในงานวิจัยนี้ กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่ไม่ได้สื่อเจตนาอวยพรแก่ผู้รับสาร แต่เมื่อปรากฏร่วมกับกลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพรแล้วจะช่วยขับเน้นให้เจตนาในการอวยพรเด่นชัดมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อวยพรไปสู่ผู้รับสาร พบจำนวน 100 ถ้อยคำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.2.1 การกล่าวอ้าง (claiming) ในงานวิจัยนี้พบการกล่าวอ้าง 2 ลักษณะ ได้แก่ การกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการกล่าวอ้างเหตุการณ์ในอดีตที่สัมพันธ์กับผู้รับสาร พบจำนวน 36 ถ้อยคำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) **การกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์** เป็นการกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละศาสนาที่ผู้รับสารนับถือเป็นผู้อำนวยพรแทนผู้อวยพร ผลการศึกษาพบกลวิธีดังกล่าวในสถานการณ์อวยพรในวันคล้ายวันเกิด ขึ้นปีใหม่ และเกษียณอายุ จำนวน 29 ถ้อยคำ ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 33) วันเกิดของท่านวันนี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัย จงบรรดาลพร ให้ท่านมีความสุขตลอดไป

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 34) ขอพระเจ้าอวยพรให้คุณและครอบครัวพบกับความเรืองรอง ในชีวิต...สวัสดีปีใหม่ 2561

(คำอวยพร, 2560)

(ตัวอย่างที่ 35) ...ขออัญเชิญพระไตรรัตน์มาปกป้อง จงคุ้มครองให้มีสุขหา ใครเหมือน...

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างที่ 33-35 เป็นการกล่าวอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละศาสนาที่ผู้รับสารนับถือให้เป็นผู้อวยพร ในตัวอย่างที่ 33 เป็นการกล่าวอ้าง “คุณพระศรีรัตนตรัย” ให้ดลบันดาลให้ผู้รับสารมีความสุข เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 35 ที่ผู้อวยพรกล่าวอ้าง “พระไตรรัตน์” ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนาให้อำนวยพรแก่ผู้รับสาร ส่วนในตัวอย่างที่ 34 เป็นการกล่าวอ้าง “พระเจ้า” ซึ่งอาจเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงสุดในศาสนาอื่น ๆ (เอกพล ดวงศรี, 2560, น. 200) เป็นผู้อำนวยพรแก่ผู้รับสารแทนผู้อวยพร การกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์นี้ก็เพื่อความเป็นมงคลศักดิ์สิทธิ์ของคำอวยพรที่กล่าวแก่ผู้รับสาร

2) **การกล่าวอ้างเหตุการณ์ในอดีตที่สัมพันธ์กับผู้รับสาร** เป็นการกล่าวอ้างถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งผู้รับสารเป็นผู้รับรู้หรือเคยเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์นั้น ผลการศึกษาพบว่าแม้จะพบกลวิธีดังกล่าวเหมือนกันในบางสถานการณ์ คือ สถานการณ์อวยพรในงานแต่งงานและงานเกษียณอายุ ทว่า หน้าที่ของกลวิธีดังกล่าวกลับต่างกัน กล่าวคือ การกล่าวอ้างในสถานการณ์อวยพรในงานแต่งงาน

เพื่อทำให้ผู้รับสารได้ตระหนักรู้ถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับตนมาแล้วอันจะเป็นเครื่องเตือนใจแก่ผู้รับสาร ส่วนในสถานการณ์อวยพรในงานเกษียณอายุ กลวิธีดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อื่นได้รับรู้คุณความดีที่ผู้รับสารได้เคยกระทำไว้ พบจำนวน 7 ถ้อยคำ ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่างที่ 36) ...ก่อนจะถึงวันนี้คู่บ่าว-สาวใช้เวลาในการศึกษาเรียนรู้แต่ละคนจนพอสมควรแล้ว...

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 37) ...สิ่งดีดีท่านเคยทำไว้มากโข สอนลูกศิษย์ตั้งแต่เล็กเด็กจนโต

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างข้างต้น ในตัวอย่างที่ 36 ผู้อวยพรได้กล่าวอ้างถึงความสัมพันธ์ระหว่างบ่าวสาวเพื่อทำให้ผู้รับสารได้ตระหนักถึงเรื่องดังกล่าว ตลอดจนเป็นข้อเตือนใจในการใช้ชีวิตร่วมกันในอนาคต ส่วนตัวอย่างที่ 37 เป็นการกล่าวอ้างถึงคุณงามความดีของผู้รับสารในอดีตอันจะทำให้ผู้อื่นที่ร่วมอยู่ในสถานการณ์ได้รับทราบคุณงามความดีของผู้รับสารที่กำลังถูกกล่าวถึง

6.2.2 **การแสดงความรู้สึก** (emotional expression) เป็นการแสดงความรู้สึกของผู้อวยพรที่มีต่อผู้รับสารว่ารู้สึกต่อผู้รับสารอย่างไร พบจำนวน 35 ถ้อยคำ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) **การแสดงความยินดี** เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีตของผู้รับสารซึ่งผู้อวยพรเห็นว่าเป็นเรื่องน่ายินดี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556; ดัดแปลงจาก Searle, 1969, pp. 66-67) โดยพบในสถานการณ์แต่งงานและสำเร็จการศึกษา จำนวน 23 ถ้อยคำ ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่างที่ 38) ขอแสดงความยินดีกับวันแต่งงานของพวกคุณด้วยมากๆ
ขอให้ประสบความสำเร็จ เป็นคู่กันตลอดไป

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 39) ขอแสดงความยินดีเรียนจบแล้วนะ ต่อจากนี้ไปจะต้องไป
เรียนรู้โลกกว้างแล้ว ขอให้ทางเดินนั้นราบรื่น...

(คำอวยพร, 2557)

จากตัวอย่างที่ 38 ผู้อวยพรได้กล่าวยินดีกับคู่บ่าวสาวในพิธีแต่งงาน ก่อนที่จะกล่าวอวยพร ส่วนในตัวอย่างที่ 39 ผู้อวยพรได้กล่าวยินดีกับผู้รับสารที่เพียรพยายามจนสำเร็จการศึกษา ก่อนที่จะกล่าวอวยพรให้ประสบความสำเร็จในอนาคตต่อไป

2) **การแสดงความระลึกถึง** เป็นการคำนึงถึงสภาพหรือเหตุการณ์ในอดีตที่เกี่ยวข้องกับผู้รับสาร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556; ดัดแปลงจาก Searle, 1969, pp. 66-67) ผู้อวยพรมักใช้ถ้อยคำ “คิดถึง” “คิดถึงนะ” “คถ” ทั้งนี้ กลวิธีดังกล่าวพบในสถานการณ์อวยพรเนื่องในวันคล้ายวันเกิด พบจำนวน 10 ถ้อยคำ ดังตัวอย่าง

(ตัวอย่างที่ 40) HBD นะจร๊ะ ขอให้มีความสุขมากๆ คิดหวังสิ่งใด
ก็ขอให้สมปรารถนา คิดถึงนะ จุ๊ฟๆๆๆ

(คำอวยพร, 2558)

ตัวอย่างข้างต้น ผู้อวยพรได้ใช้ถ้อยคำ “คิดถึง” ซึ่งมีความหมายว่า “ก. นึกถึง, นึกถึงด้วยใจผูกพัน.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) เพื่อระลึกถึงผู้ที่ตนอวยพร ทั้งนี้สาเหตุที่ผู้อวยพรแสดงความระลึกถึงผู้รับสารอาจเป็นเพราะอยู่กันคนละสถานที่และไม่ได้พบกันเป็นเวลานาน จึงทำให้ผู้อวยพรกล่าวถ้อยคำดังกล่าว

3) **การแสดงความเป็นห่วง** เป็นการกล่าวถ้อยคำที่ผู้อวยพรคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้รับสาร อาจเป็นเพราะผู้อวยพรและผู้รับสารอยู่คนละสถานที่กัน ไม่ได้พบเจอกันเป็นเวลานานจึงทำให้เกิดความเป็นห่วงขึ้นได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการแสดงความเป็นห่วงเป็นกลวิธีย่อยกลวิธีหนึ่งของการแสดงความรู้สึก เพราะเป็นการกล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกของผู้อวยพรไปสู่ผู้รับสาร ผลการศึกษาพบการแสดงความเป็นห่วง จำนวน 2 ถ้อยคำ และพบในสถานการณ์อวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิดเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 41) สุขสันต์วันเกิด อย่าลืมดูแลสุขภาพด้วยนะครับ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 42) สุขสันต์วันคล้ายวันเกิดจร้าเจ้ ขอให้เจ้มีความสุขมากๆนะ
สุขภาพแข็งแรงเจ้า คิดถึง ดูแลตัวเองด้วยนะเจ้

(คำอวยพร, 2557)

ตัวอย่างที่ 41 เห็นได้ว่าผู้อวยพรใช้ถ้อยคำ “อย่าลืมดูแลสุขภาพด้วยนะครับ” ส่วนในตัวอย่างที่ 42 ผู้อวยพรใช้ถ้อยคำ “ดูแลตัวเองด้วยนะเจ้” ตามหลังการกล่าวอวยพรเพื่อแสดงความคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้รับสาร

6.2.3 **การให้ข้อคิด** (reminding) เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นกับผู้รับสารว่าเป็นสิ่งที่ผู้รับสารควรกระทำและเป็นสิ่งที่ผู้รับสารจะไม่ทำอยู่ก่อนแล้ว อีกทั้งผู้อวยพรเชื่อว่าการกล่าวถ้อยคำของตนจะเป็นประโยชน์แก่ผู้รับสาร (ดัดแปลงจาก Searle, 1969, pp. 66-67) ผลการศึกษาพบว่า การให้ข้อคิดปรากฏในสถานการณ์อวยพรในโอกาสแต่งงานและสำเร็จการศึกษา พบจำนวน 16 ถ้อยคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 43) ขอให้เจ้าบ่าวดูแลเจ้าสาวให้ดีๆ นะคะ หนักนิดเบาหน่อย ขอให้อภัยให้กัน...ขอให้รักกันนานๆ

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 44) ในโอกาสนี้ก็ขอให้ใช้วิชาความรู้ที่ได้มาให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด และอย่านำความรู้ที่ได้มาใช้ในทางที่ผิด

(คำอวยพร, 2557)

ตัวอย่างที่ 43 เป็นการให้ข้อคิดแก่คู่บ่าวสาวในพิธีแต่งงานว่าหากการใช้ชีวิตคู่มีสิ่งใดที่มากหรือน้อยเกินพอดีไปบ้าง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ขอให้คู่บ่าวสาวให้อภัยกันเพื่อให้การครองคู่มีความสุขและยั่งยืนยาวนาน ส่วนในตัวอย่างที่ 44 เป็นการให้ข้อคิดแก่ผู้สำเร็จการศึกษาว่าขอให้นำความรู้ไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม

6.2.4 **การหยอกล้อ** (teasing) เป็นการสร้างอารมณ์ขันซึ่งมักใช้ในกลุ่มผู้สนิทสนมและใช้ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556, น. 120) ผลการศึกษาพบการหยอกล้อจำนวน 12 ถ้อยคำ ใน 2 สถานการณ์ คือ วันคล้ายวันเกิดและแต่งงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ตัวอย่างที่ 45) ฤกษ์งามยามดี ขออวยพรให้ ให้มีรักมีสุขเสมอไป ว่างๆไวๆพาฉันไปเลี้ยงที

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 46) สุขสันต์วันเกิดนะ ใกล้เลข 3 ละ 555+

(คำอวยพร, 2557)

(ตัวอย่างที่ 47) ขอยินดีกับเพื่อน ขอให้เพื่อนประสบความสำเร็จ และขอให้เสร็จพร้อมๆ กัน เป็นคู่ชูชื่นเลยนะ

(คำอวยพร, 2557)

ตัวอย่างที่ 45-47 เป็นการหยอกล้อในสถานการณ์การอวยพรในวันคล้ายวันเกิด จะเห็นได้ว่า ผู้อวยพรได้กล่าวอวยพรก่อนในตอนแรก จากนั้น จึงกล่าวหยอกล้อในถ้อยคำต่อมา ในตัวอย่างที่ 45 ผู้อวยพรได้กล่าวถึงสิ่งที่ไม่สมเหตุสมผล เนื่องจากเมื่อผู้ใดผู้หนึ่ง “ว่าง” แล้ว ไม่จำเป็นต้องพาไป “เลี้ยง” เสมอไป ส่วนในตัวอย่างที่ 46 ถ้อยคำ “ใกล้เลข 3 ละ” หากพิจารณาตามหลักการความร่วมมือในการสนทนาของไกรซ์ (Grice, 1975) จะพบว่า คำอวยพรดังกล่าวละเมิดหลักปริมาณ (maxim of quantity) เพื่อสื่อความหมายเป็นนัยบางอย่าง เนื่องจากให้ข้อมูลมากเกินความจำเป็น จึงทำให้อนุมานได้ว่าถ้อยคำ “ใกล้เลข 3 ละ” เป็นการหยอกล้อผู้รับสาร ส่วนในตัวอย่างที่ 47 ผู้อวยพรละเมิดหลักคุณลักษณ์ (maxim of manner) เพื่อตั้งใจให้เกิดความกำกวมและแนะให้ผู้รับสารรวมถึงผู้ร่วมเหตุการณ์ตีความว่า “เสร็จ” ในถ้อยคำดังกล่าวมีความหมายอย่างไร

6.2.5 **การอำลา** (farewell) เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคตที่จะเกิดขึ้นทั้งกับผู้อวยพรและผู้ฟัง เนื่องจากจะต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งลาจากไป ผลการศึกษาพบเพียง 1 ถ้อยคำและปรากฏในสถานการณ์อวยพรในโอกาสเกษียณอายุเท่านั้น ดังนี้

(ตัวอย่างที่ 48) ลาทีมิใช่ลาก่อน ถึงเวลาพักผ่อนขอให้ท่านโชคดี

(คำอวยพร, ม.ป.ป.)

ตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้อวยพรได้กล่าวอำลา ก่อนที่จะกล่าวอวยพรในถ้อยคำต่อไป เนื่องจากในสถานการณ์เกษียณอายุ ผู้ที่เป็นผู้รับการอวยพรจะต้องเป็นผู้ที่ลาจากสถานที่หนึ่งไป เหตุด้วยครบกำหนดอายุการทำงาน

ทั้งนี้ ในการอวยพรหนึ่งครั้ง ผู้อวยพรอาจเลือกใช้กลวิธีหลักกลวิธีใดกลวิธีหนึ่งในการอวยพร ทั้งการอวยพรโดยตรงและโดยอ้อม หรือใช้ร่วมกับกลวิธีร่วมในการอวยพรเพื่อขับเน้นเจตนาในการแสดงความปรารถนาดีไปสู่ผู้รับสาร

7. **สรุปและอภิปรายผลการวิจัย**

การศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้แสดงวัจนกรรมอวยพรในภาษาไทยโดยเก็บข้อมูลจากสถานการณ์การอวยพร 5 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์อวยพรในวันคล้ายวันเกิด ขึ้นปีใหม่ งานแต่งงาน สำเร็จการศึกษา และเกษียณอายุ ผลการศึกษาพบว่าการแสดงวัจนกรรมอวยพรในภาษาไทยประกอบด้วยกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการอวยพร 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพร และ 2) กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร กลวิธีหลักที่ใช้ในการอวยพรเป็นกลวิธีที่มีเจตนาอวยพรแก่ผู้รับสาร มีกลวิธีย่อยได้แก่ การอวยพรแบบตรงและการอวยพรแบบอ้อม โดยการอวยพรแบบตรงมีกลวิธีประกอบด้วยการแสดงความปรารถนาดี การใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จ และการใช้สหบท ขณะที่การอวยพรแบบอ้อม พบการใช้อุปลักษณ์ ส่วนกลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพรเป็นกลวิธีเมื่อปรากฏร่วมกับกลวิธีหลักแล้วจะช่วยขับเน้นเจตนารวมถึงแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้อวยพร ประกอบด้วย การกล่าวอ้าง การแสดงความรู้สึก การให้ข้อคิด การหยอกล้อ และการอำลา ทั้งนี้ กลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร จะแปรไปตามสถานการณ์การอวยพร

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สถานการณ์อวยพรในโอกาสวันคล้ายวันเกิดเป็นสถานการณ์ของผู้รับสารแต่ละคนที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดทั้งปีจึงทำให้มี

จำนวนคำอวยพรมากที่สุด ขณะที่สถานการณ์อื่น ๆ เช่น ขึ้นปีใหม่ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปีละครั้ง รวมถึงสถานการณ์แต่งงาน สำเร็จการศึกษา และเกษียณอายุ อาจเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง จึงทำให้พบจำนวนคำอวยพรน้อยกว่าตามลำดับ เมื่อพิจารณากลวิธีที่ใช้ในการแสดงวัจนกรรมอวยพร พบว่า การใช้ถ้อยคำสูตรสำเร็จ มักเป็นกลวิธีที่ปรากฏในการอวยพรบางครั้งซึ่งมักใช้คำว่า “สุขสันต์” หรือ “สวัสดี” อันเป็นการกล่าวอวยพรโดยรวมให้แก่ผู้รับสาร ทั้งนี้ หากเทียบกรณีดังกล่าวกับการใช้คำว่า “สวัสดี” ในการทักทายจะพบจุดร่วมคือการอวยพรให้ผู้รับสารประสบความสำเร็จ ดีงาม รุ่งเรือง (อุปกิตศิลปสาร, พระยา, 2516, น. 6) การใช้ถ้อยคำดังกล่าวในการอวยพรในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง จึงอาจถือได้ว่าเป็นการแสดงความปรารถนาดีในวาระโอกาสที่อวยพรนั้น ๆ สำหรับการใช้คำประพันธ์ร้อยกรองแสดงให้เห็นประดิษฐกรรมทางภาษาของคนไทยที่สามารถเลือกสรรนำคำที่ไพเราะ ดีงาม มาใช้ในการอวยพรแก่ผู้รับสาร

ด้านกลวิธีร่วมที่ใช้ในการอวยพร พบว่ามีความแตกต่างในบางสถานการณ์ โดยพบว่า การอวยพรในวันคล้ายวันเกิด ขึ้นปีใหม่ และเกษียณอายุ ผู้รับสารอาจเป็นผู้ที่อาวุโสกว่าผู้อวยพร ดังนั้น จึงต้องกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้เป็นผู้อำนวยพรแทนตน เหตุที่ผู้อวยพรต้องกล่าวอ้างสิ่งศักดิ์สิทธิ์อาจเป็นเพราะผู้รับสารเป็นผู้ที่มีอาวุโสมากกว่าผู้อวยพรจึงทำให้ผู้อวยพรไม่ได้อยู่ในฐานะที่ตนเองจะเป็นผู้อวยพรได้ (ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ, 2562, น. 126) ขณะที่สถานการณ์อวยพรในโอกาสแต่งงานและสำเร็จการศึกษาจะใช้การกล่าวอ้างเหตุการณ์ในอดีตที่สัมพันธ์กับผู้รับสาร อาจเป็นเพราะผู้อวยพรมีวัยวุฒิมากกว่าหรือเท่ากับผู้รับสารจึงยกเอาเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นกับผู้รับสารมากล่าวให้ผู้รับสารได้ตระหนักในสถานการณ์ที่ตนเป็นผู้รับการอวยพร ส่วนกลวิธีแสดงความรู้สึกเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่แปรไปตามสถานการณ์กล่าวคือ การแสดงความยินดี พบในการอวยพรในโอกาสแต่งงานและสำเร็จการศึกษา เนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีตเกี่ยวกับ

ผู้รับสารที่น่ายินดีจึงทำให้ผู้อวยพรเลือกใช้กลวิธีดังกล่าว ขณะที่โอกาสวันคล้ายวันเกิดพบการใช้การแสดงความระลึกถึงและแสดงความเป็นห่วงผู้รับสาร อาจเป็นได้ว่าผู้อวยพรและผู้รับสารอยู่คนละสถานที่กันรวมถึงไม่ได้พบกันเป็นเวลานานจึงทำให้ผู้อวยพรเป็นห่วงสวัสดิภาพของผู้รับสารและเลือกใช้กลวิธีนี้ สำหรับกลวิธีการให้ข้อคิด พบในโอกาสแต่งงานและสำเร็จการศึกษาเพื่อให้ผู้รับสารได้นำไปปฏิบัติตามอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารโดยตรง ส่วนการหยอกล้อ พบในโอกาสวันคล้ายวันเกิดและงานแต่งงาน อาจเป็นเพราะผู้อวยพรและผู้รับสารมีวัยวุฒิที่ใกล้เคียงกันสนิทสนมกัน จึงทำให้เลือกใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อแสดงความสนิทสนมระหว่างกัน ขณะที่การอำลา พบในสถานการณ์อวยพรในโอกาสเกษียณอายุเพียงสถานการณ์เดียว เนื่องจากผู้รับสารจะต้องจากผู้อวยพรและสถานที่หนึ่ง ๆ ไป เนื่องจากครบวาระการทำงาน จึงทำให้ผู้อวยพรเลือกใช้กลวิธีดังกล่าว

ผลการศึกษายังสะท้อนสังคมวัฒนธรรมไทยบางประการ อาทิ ความคิดเรื่อง “พร” อันเป็นความคิดสำคัญในทางพระพุทธศาสนาด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า “พร” เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับบุคคลทั่วไป เป็นสิ่งประเสริฐ ดีเยี่ยม พรที่เป็นที่รู้จักกันดีในสังคมไทย ได้แก่ จตุรพิธพร หรือ พร 4 ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2559, น. 227) ด้วยเหตุที่พรเป็นสิ่งประเสริฐดีงามนี้จึงทำให้มีผู้นิยมให้พรกันในวาระโอกาสต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการมีอายุยืน การมีรูปร่างหน้าตาที่งดงาม การมีความสุข รวมไปถึงกำลังกายและใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และด้วยเหตุที่เชื่อกันว่าพรเป็นสิ่งที่ดีงามนี้เอง ดังนั้น ในการอวยพรบางครั้ง ผู้อวยพรจึงมักกล่าวอ้าง “คุณพระศรีรัตนตรัย” ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาต่าง ๆ ที่ผู้รับสารเคารพนับถือให้เป็นผู้อำนวยพรแทนผู้อวยพรเอง นัยหนึ่งก็เพื่อความเป็นมงคลศักดิ์สิทธิ์ของพรนั้น ๆ ด้วย

นอกจากนี้ การอวยพรยังสะท้อนให้เห็นลักษณะของสังคมไทยประการหนึ่ง คือ “ความราบรื่นของการจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล” ดังที่ (Komin, 1990)

กล่าวว่า การทำให้สังคมราบรื่นของคนไทยสะท้อนลักษณะบางประการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แสดงถึงการเอาใจใส่และมีน้ำใจซึ่งกันและกัน การปฏิสัมพันธ์ของคนไทยมักจะมาพร้อมกับความเมตตากรุณาและความสนใจในความเป็นอยู่ของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเห็นได้ว่า การใช้ภาษาในการอวยพรของคนไทยนอกจากจะเป็นการแสดงความปรารถนาดีแก่ผู้รับสารแล้ว ยังเป็นการเอาใจใส่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของผู้รับสารอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กานต์รวี ชมเชย. (2558). *ภาษาไทยเน็ต: ภาษาสนทนาในโปรแกรมสนทนาในสมาร์ทโฟน*. สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คำอวยพร.com. (2557-2561). *แหล่งรวมคำอวยพร คำอวยพร วันเกิด คำอวยพรดี ๆ*. http://www.คำอวยพร.com/

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์: แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรมในภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2541). *วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2562). กลวิธีทางภาษาในการอวยพรงานเลี้ยงฉลองมงคลสมรส. *วรรณวิทัศน์, 19*(1), 107-135.

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2563). ลักษณะภาษาและเนื้อหาในข้อความอวยพรวันเกิดสำเร็จรูป. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 16*(2), 95-113.

ธรรมวัฒน์ พัฒนาสุทธินนท์, และวิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2564). วัจนกรรมในการแถลงข่าวของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.). *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 41*(3), 91-104.

ประทีป วาทิกทินกร. (2538). *ร้อยกรอง*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรทิพย์ พุกผาสุข. (2547). มงคลหลากหลายในคำให้พรวันเกิด. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมไทย, 21*, 86-96.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 34). มูลนิธิเพื่อการศึกษาสันติภาพ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป)*. ราชบัณฑิตยสภา.

รุ่งอรุณ ใจซื่อ. (2549). *วัจนกรรมการแสดงความไม่พอใจในภาษาไทย: กรณีศึกษานิสิตนักศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2547). *วัจนกรรมการบริภาษในภาษาไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์. (2549). *วัจนกรรมการตักเตือนในภาษาไทย: กรณีศึกษาครูกับศิษย์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุมานราชธน, พระยา. (2533). *การศึกษาวรรณคดีแง่วรรณศิลป์* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ราชบัณฑิตยสถาน.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2516). *ชุมนุมนิพนธ์ อ.น.ก.* บรรณาคาร.

เอกพล ดวงศรี. (2560). *การศึกษาเปรียบเทียบคำอ้างถึงพระสงฆ์ไทยสมัยสุโขทัยกับปัจจุบัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Grice, H. P. (1975). Logic and Conversation. In P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and semantics, Vol 3: Speech acts* (pp. 41-58). Academic Press.

Kecskes, I. (2014). *Intercultural pragmatics*. Oxford University Press.

Komin, S. (1990). *National character in the Thai nine values orientations*. http://www.thaisunset.com/downloads/Suntaree%20Komin%20Thai%20National%20Character.pdf

Kövecses, Z. (2010). *Metaphor: A practical introduction* (2nd ed.). Oxford University Press

Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. The University of Chicago Press.

Searle, J. R. (1969). *Speech acts*. Cambridge University Press.

Searle, J. R. (1976). The classification of illocutionary acts. *Language and Society, 5*(1), 1-23.

Wisdom Library. (n.d.). *Swasti*. Retrived September 29, 2021, from https://www.wisdomlib.org/definition/swasti.

Wisdom Library. (n.d.). *Sukha*. Retrived September 29, 2021, from https://www.wisdomlib.org/definition/sukha.

Wisdom Library. (n.d.). *Santa*. Retrived September 29, 2021, from https://www.wisdomlib.org/definition/santa.